

**Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Лариса СИМОНЕНКО
«17» вересня 2025

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	221 Стоматологія
Освітньо-професійна програма:	Стоматологія ортопедична
Розробник:	Світлана Слухай Віра Мельник Ігор Шенцев
Обсяг кредитів ECTS:	4,5
Загальна кількість годин:	135

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК

Протокол від «15» вересня 2025 № 2

Голова ЦК Ірина БІЛОКОНЬ

I. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН:

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Кількість годин		
			Усього	Зуботехнічна лабораторія	Самостійна робота
1.	Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією. Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, особиста гігієна) і норм поведінки в лікувальному закладі	—	5	2	3
2.	Виготовлення знімних пластинкових протезів:				
	• часткові протези;	3	48	35	13
	• лагодження знімних пластинкових протезів.	4	20	10	10
3.	Виготовлення незнімних протезів:				
	• коронки поодинокі штамповані	5	30	20	10
	• пластмасові коронки	4	12	8	4
	• паяні мостоподібні протези із суцільнометалевою і облицьованою проміжною частиною	3	20	15	5
	Усього:	19	135	90	45

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

- ознайомлення із зубопротезною лабораторією, її завданнями й функціями, приміщеннями та їх призначенням;
- вивчення режиму роботи зубопротезної лабораторії;
- вивчення правил охорони праці, протипожежної безпеки;
- вивчення правил роботи з основними та допоміжними матеріалами, що використовуються в зуботехнічному виробництві та правилами їх зберігання;
- вивчення посадових обов'язків зубного техника з виготовлення знімних та незнімних конструкцій протезів;
- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з виготовлення знімних та незнімних конструкцій.

III. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1 Здобувачі освіти повинні ознайомитись із:

- завданнями та функціями зуботехнічної лабораторії;
- приміщеннями зуботехнічної лабораторії та їх призначенням;
- інструктажем з техніки безпеки, санітарного режиму (вимогами до приміщень, особистою гігієною);
- робочим місцем зубного техніка;
- документацією зубного техніка (наряд-замовлення);
- організацією прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом;
- використання 3-D технологій у стоматології.

Після завершення виробничої практики **здобувачі освіти повинні знати:**

- завдання, функції та організаційну структуру зуботехнічної лабораторії, її обладнання та оснащення;
- правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежної безпеки;
- основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка;
- правила зберігання зуботехнічних матеріалів;
- посадові обов'язки зубного техніка;
- техніку отримання відбитків різними відбитковими масами;
- техніку виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей;
- поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів;
- будову оклюдатора, техніку гіпсування моделей в оклюдатор;
- техніку виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них;
- основи моделювання воскових базисів протезів;
- способи гіпсування воскової композиції протеза в кювету;
- заміну воску на пластмасу;
- способи розведення пластмаси, стадії дозрівання пластмаси, режим полімеризації;
- способи фарбування знімних протезів;
- обробку, шліфування, полірування готових конструкцій знімних протезів;
- методики виготовлення індивідуальних ложок (з пластинок базисного воску, самотвердіючої пластмаси, фотополімерних матеріалів);
- класифікацію штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніку виготовлення та матеріали (основні й допоміжні);
- вимоги до штучних коронок;
- показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій;
- техніку моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза;
- технологію паяння, властивості припою, флюсів та відбілювачів;
- технологію обробки, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів;
- оцінювати якість шліфованої та полірованої поверхонь;
- використання 3-D технологій у стоматології;
- альтернативи використання матеріалів у людей із алергією на пластмаси;
- методику виготовлення боксерської та ортодонтичної капи.

Після завершення виробничої практики **здобувачі освіти повинні вміти:**

- виготовляти моделі за відбитками з різних відбиткових мас;
- виготовляти індивідуальні ложки;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками при часткових дефектах зубного ряду;

- гіпсувати моделі в оклюдатор;
- встановлювати зуби з пластмасового гарнітура на штучних яснах та «на приточці»;
- вигинати кламери з ортодонтичного дроту різного діаметра;
- гіпсувати моделі в кювету прямим, зворотним та комбінованим способами;
- замінити віск на пластмасу;
- шліфувати й полірувати знімний пластинковий протез;
- моделювати анатомічну форму коронок зубів під повні металево-штамповані, пластмасові та комбіновані коронки;
- вирізати гіпсові стовпчики та відливати гіпсовий блок;
- виготовляти металевий штамп та контрштамп;
- підбирати та протягувати гільзи;
- виконувати попереднє та остаточне штампування коронок;
- шліфувати й полірувати металеві коронки;
- виготовляти пластмасові й комбіновані коронки;
- моделювати проміжну частину (тіло) мостоподібного протеза;
- паяти мостоподібний протез;
- відбілювати, обробляти, шліфувати та полірувати мостоподібний протез;
- використовувати знання про сучасні технології у зуботехнічній практиці відповідно до вимог роботи.

3.2. Кінцеві цілі вивчення дисципліни

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та наказів МОЗ України, матеріалів ВООЗ. Дотримуватись нормативно-правових документів з охорони праці, знати структуру зуботехнічної лабораторії та її підрозділів, вміти оцінювати відповідність її санітарно-гігієнічним вимогам, вміти укомплектувати робоче місце зубного техника до роботи необхідним обладнанням, апаратами, інструментами та матеріалами, підготувати їх до роботи, підготувати документацію, дотримуватися вимог охорони праці під час професійної діяльності в зуботехнічній лабораторії.

ФК 2. Здатність використовувати знання з анатомії та фізіології, мати уявлення про будову органів і систем людини, як єдиного організму, щелепно-лицевої ділянки, мати знання з біомеханіки нижньої щелепи та вміти використовувати їх у практичній роботі, враховуючи вікові зміни та особливості пацієнта.

ФК 3. Здатність надавати першу медичну допомогу в різних нещасних випадків, у надзвичайних ситуаціях: аваріях, катастрофах, стихійних лихах та застосуваннях сучасної зброї масового ураження.

ФК 4. Здатність використовувати властивості зуботехнічних матеріалів при виготовленні конструкцій, вміти переробляти їх у різні види ортопедичних конструкцій відповідно до інструкцій.

ФК 5. Здатність застосовувати сучасні методи роботи в лабораторних та виробничих умовах, розвивати навички роботи з використанням сучасного обладнання, готувати обладнання, апарати, інструменти, документацію до роботи.

ФК 6. Здатність укомплектувати робоче місце зубного техника до роботи необхідним обладнанням, апаратами, інструментами та матеріалами.

ФК 7. Здатність виготовляти з отриманих відбитків гіпсові, комбіновані, розбірні та вогнетривкі моделі.

ФК 8. Здатність використовувати знання артикуляції і оклюзії, топографії дефектів зубних рядів, вимог до виготовлення воскових базисів з оклюзійними валиками у разі часткової та повної відсутності зубів.

ФК 9. Здатність використовувати знання з класифікації систем кламерів, враховуючи вимоги до них та види кламерної фіксації протеза, вміти виготовляти гнуті кламери та інші стабілізуючі та фіксуєчі елементи.

ФК 10. Здатність провести моделювання та гіпсування в кювету воскової композиції протеза, замінити восковий базис на пластмасовий, обробити, шліфувати та полірувати виготовлену конструкцію протезу.

ФК 12. Здатність лагодити протези та апарати.

ФК 13. Здатність моделювати анатомічну форму всіх груп зубів.

ФК 14. Здатність виготовляти пластмасову, ортодонтичну, штамповану, комбіновану коронки та коронку під опорно-утримувальний кламер.

3.4 Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Найменування розділу практики	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю
1.	Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.	1.1	Посадові обов'язки зубного техника. Основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техника	3	Реферат
2.	Виготовлення знімних пластинкових протезів: • часткові протези;	2.1.	Техніка отримання відбитків різними матеріалами.	3	Мульти медійна презентація
		2.2.	Поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії.	3	
		2.3.	Попереднє та остаточне моделювання воскового базису протеза (вимоги, відмінності)	4	
		2.4.	Сучасні технології знімного протезування	3	
	• лагодження знімних пластинкових протезів.	2.5.	Пластмаси, які використовуються у стоматології	5	Мульти медійна презентація
		2.6.	Способи розведення пластмаси, стадії дозрівання, режим полімеризації.	5	
3.	Виготовлення незнімних протезів: • коронки поодинокі штамповані;	3.1.	Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення.	5	Мульти медійна презентація
		3.2.	Техніка виготовлення штучних коронок, матеріали	5	
	• пластмасові коронки;	3.3.	Вимоги до якості штучних коронок.	2	Мульти медійна презентація
		3.4.	Анатомічні особливості зубів фронтальної групи, методика їх моделювання	2	
	• паяні мостоподібні протези.	3.5.	Показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій	2	Мульти медійна презентація
		3.6.	Техніка паяння, властивості припою, флюсів відбілювачів.	3	
Усього за виробничу практику:				45	

Контроль над виконанням самостійної роботи здійснюється при виконанні здобувачем освіти практичної роботи у зуботехнічній лабораторії, шляхом виконання домашньої роботи (підготовка доповідей, мультимедійних презентацій на запропоновані теми), розгляду

підготовлених літературних джерел (статті, наукові тези, тощо) під час аудиторних занять, обговорення матеріалу реферату за заданою тематикою або перевірки роботи викладачем.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Завдання і функції зуботехнічної лабораторії.
2. Приміщення зуботехнічної лабораторії та їх призначення.
3. Вимоги до робочого місця зубного техніка.
4. Завдання, функції та організаційна структура зуботехнічної лабораторії, її обладнання і оснащення.
5. Правила охорони праці, протипожежної безпеки.
6. Основні положення щодо організації робочого місця зубного техніка.
7. Посадові обов'язки зубного техніка.
8. Техніка отримання відбитків різними відбитковими масами.
9. Техніка виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей.
10. Поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.
11. Будова оклюдатора, техніка гіпсування моделей в оклюдатор.
12. Техніка виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них.
13. Попереднє та остаточне моделювання воскових базисів протезів (вимоги, відмінності).
14. Гіпсування воскової композиції протеза в кювету.
15. Заміна воска на пластмасу.
16. Способи розведення пластмаси (до насичення, за вагою, за об'ємним співвідношенням мономера та полімера), стадії дозрівання пластмаси, режим полімеризації.
17. Обробка, шліфування, полірування готових знімних пластинкових протезів.
18. Методика виготовлення індивідуальних ложок (з пластинок базисного воску, із самотвердіючої пластмаси, фотополімерних матеріалів).
19. Лагодження знімних пластинкових протезів (часткових, повних).
20. Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніка виготовлення та матеріали (основні й допоміжні).
21. Вимоги до штучних коронок.
22. Показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій.
23. Техніка моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза.
24. Техніка паяння, властивості припою, флюсів та відбілювачів.
25. Обробка, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів.
26. Оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь.
27. Методи використання 3D технологій у стоматології.
28. Протезування людей із алергією на пластмасу.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Оцінювання практичних навичок проводиться з метою визначення правильного виготовлення та доцільного використання зуботехнічної конструкції.

Оцінювання здійснюється в процесі демонстрації практичних навичок.

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Кожен етап практичної роботи повністю відповідає алгоритму виконання. Бездоганне оформлення роботи. Виготовлена зуботехнічна конструкція протезу повністю відповідає естетичним та функціональним вимогам (зуботехнічна конструкція повністю відновлює цілісність зубного ряду та не деформує прикус пацієнта).
«4»	Практична навичка виконана з окремими недоліками (не правильні межі протезу, недостатньо відполірована конструкція), відкореговані самим здобувачем освіти. Виготовлена конструкція протезу відповідає естетичним та функціональним вимогам.
«3»	Виконання практичної навички з недоліками (виявлені помилки неправильного прикусу при відновленні зубного ряду, розмір конструкції не відповідає допущеним нормам, естетичне оформлення протезу недосконале).
«2»	Виконана здобувачем освіти практична навичка не відповідає вимогам щодо правильно виготовленого протезу. При виготовленні протезу не витримані естетичні вимоги, протез не виконує своїх функціональних вимог. Робота виконана з грубими порушеннями алгоритму виконання практичної навички (гострі краї протезу, неправильні межі протезів та коронок, невідполірований протез).

V. ЛІТЕРАТУРА

1. Матеріалознавство в стоматології: навчальний посібник / [Король Д.М., Король М.Д., Оджубейська О.Д. та ін.]; за заг. ред. Короля Д.М. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 400с.
2. Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля. Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 240 с.: Іл.
3. Ортопедична стоматологія: підручник /Рожко М.М., Неспрядько В.П., І.В. Палійчук та ін.; за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К.: ВСВ «Медицина»; 2020. – 720 с.
4. Пропедевтика ортопедичної стоматології [Текст] : підручник / П. С. Фліс, Г. П. Леоненко, І. А. Шинчуковський та ін. ; за ред. П.С. Фліса. – 2-ге вид. – Київ : Медицина, 2020. – 328 с
5. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М. та ін.. Зубопротезна техніка. К.: Книга плюс; 2016, 604 с.
6. Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д. Стоматологія. Підручник. К.: ВСВ «Медицина»; 2018. 872 с.
7. П.С. Фліс, Г.П. Леоненко, І.А. Шинчуковський В.П. Голік, О.В. Громов, В.М. Дворник, С.І. Жадько, Ю.А. Калініченко, В.А. Кльомін, М.Д. Король, В.Ф. Макєєв, Л.М. Мунтян, В.П. Неспрядько, З.Р. Ожоган, Л.Д. Чулак. Пропедевтика ортопедичної стоматології: підручник (ВНЗ IV р. а.). – Київ, ВСВ "Медицина". 2010. – 328 с.
8. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О. Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 – 256 с.
9. Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д. «Технологія виготовлення щелепно - лицевих конструкцій» – К.: ВСВ «Медицина» 2010.
10. Фліс П.С. Техніка виготовлення щелепно-лицевих конструкцій - К.: Медицина, 2012
11. Нестюрічева Н.П. «Практикум з предмета хвороби зубів і порожнини рота» – К.: «Здоров'я» 2003.
12. Фліс П.С., Банних Т.М. «Техніка виготовлення знімних протезів» – К.: «Медицина» 2008.
13. Заяць Т.І., Липська Я.З. «Знімні пластинкові протези» «Новий світ» – 2000 Львів – 2008.